

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Київський національний торгово-економічний університет
Полтавський університет економіки і торгівлі
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаника»
Луцький національний технічний університет
Ужгородський торговельно-економічний інститут КНТЕУ
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Волинський національний університет
імені Л. Українки**

**«РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІНДУСТРІЇ ГОСТИННОСТІ
В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ»**

**Тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-
конференції**

**Мукачево
5 квітня 2022 р.**

УДК 640.4:332.135(043.2)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 квітня 2022 року)

П 26

Реалії та перспективи розвитку індустрії гостинності в умовах інтеграційних процесів: тези доповідей V Всеукраїнської науково-практичної конференції. – Мукачево: РВВ МДУ, 2022.- 59 с.

Відповідальний за випуск – доктор економічних наук, професор Мілашовська О.І.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми розвитку туристичної та готельно-ресторанної сфери України і світу. Тематика конференції охоплює дослідження особливостей туристичного та готельно-ресторанного бізнесу в сучасних умовах на рівні світової та національної економіки, регіонів та підприємств.

УДК 640.4:332.135(043.2)

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

© Мукачівський державний університет, 2022

ЗМІСТ

Секція 1. Готельно-ресторанний бізнес: сучасні тенденції та стратегії розвитку

Л.І.УДВОРГЕЛІ,Н.З.ПЕТРИШИН РОЗВИТОК СУЧАСНИХ ЕКО-ТЕНДЕНЦІЙ У ГОТЕЛЬНИХ ГОСПОДАРСТВАХ УКРАЇНИ	8
Т.В. КАПЛІНА, А.С. КАПЛІНА СТРАТЕГІЯ ІНТЕГРАЦІЇ ЗАКЛАДІВ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	9
Н.І. КИРНІС, С.О. ДУДНИК КЕЙТЕРИНГ - АЛЬТЕРНАТИВНИЙ СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ХАРЧУВАННЯ ШКОЛЯРІВ	12
О.С. МОСКВІЧОВА ПЕРЕТВОРЕННЯ ПРОСТОРУ ОБ'ЄКТІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОГО БІЗНЕСУ ШЛЯХОМ РЕВІТАЛІЗАЦІЇ	13
Л.І. МЕДВІДЬ, К.ІЙБЕР МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТУРИЗМУ ТА СФЕРИ ГОСТИННОСТІ	15
О.В. VOLODKO, N.V. ROGOVA PROSPECTS FOR THE INTRODUCTION OF SOCIAL INNOVATIONS IN THE HOTEL BUSINESS	17
Д.І. МОЛНАР-БАБЛЯ, Л.І. УДВОРГЕЛІ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПОСЛУГ, ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ПРИВАБЛИВОСТІ ГОТЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ	19
Л.О. ПОЛОЖИШНИКОВА, Т.Ю. СУТКОВИЧ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ БАРНОЇ ІНДУСТРІЇ У 2021 РОЦІ	21
В.М. КЛАПЧУК ЗАКЛАДИ РОЗМІЩЕННЯ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ МІЖВОЄННОГО ПЕРІОДУ	22

Секція 2. Харчові технології в готельно-ресторанному бізнесі

М.З.ПАСКА, О.В.РАДЗИМОВСЬКА ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ РОЗВИТКУ РЕСТОРАННОГО ТУРИЗМУ У КОНТЕКСТІ СПОЖИВАННЯ ДЕЛІКАТЕСНОГО М'ЯСА РАВЛИКІВ	24
Л.П. КОРОЛЬ-БЕЗПАЛА, І.Ф. БЕЗПАЛИЙ ПОЖИВНІСТЬ АРАХІСУ СМАЖЕНОГО, ЯКИЙ ВИКОРИСТОВУЄТЬСЯ В ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ КОМПЛЕКСАХ КИЇВЩИНИ	25
О.П. ГРЕБЕЛЬНИК, Л.П. ЗАГОРУЙ СЕНСОРНИЙ АНАЛІЗ МЛИНЦІВ	27
ГОЛОВКО О.М. АНАЛІЗ СУТНОСТІ ХАРЧУВАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	29
В.М. НАДТОЧІЙ, Н.В. РОЛЬ АНАЛІЗ БЕЗГЛЮТЕНОВОЇ СИРОВИНИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ	31
МОЛНАР-БАБЛЯ Д. І.,ЛУЖАНСЬКА Т.Ю. КРИЗОВЕ РЕАГУВАННЯ ТА НАЛАГОДЖЕННЯ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ГРОМАДСЬКОГО ХАРЧУВАННЯ	33
Г.П. КАЛІНІНА, Т.І. ПАЛІЄНКО, О.В. СИДОРЕНКО РОЗШИРЕННЯ АСОРТИМЕНТУ МАЙОНЕЗНИХ СОУСІВ ПІДВИЩЕНОЇ БІОЛОГІЧНОЇ ЦІННОСТІ	35
О.М. ГОЛОВКО, І.О. ХАУСТОВА ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОДУКЦІЇ РЕСТОРАННОГО ГОСПОДАРСТВА	37

Секція 3. Музейна педагогіка: проблеми, сьогодення, перспективи

Т.В.КУЧІНКА МУЗЕЙНА ПЕДАГОГІКА, ЯК КОМПЛЕКСНА МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ГАЛУЗЬ НАУКИ	39
М.В.ЧОРІЙ, ГОЛОВАЧКО В.В. УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ 2022 РОКУ	41
О.О. МАЛЕЦЬ, Н.Б. МАЛЕЦЬ РОЛЬ МУЗЕЄЗНАВЧОЇ СПАДЩИНИ ТИВОДАРА ЛЕГОЦЬКОГО У ВИВЧЕННІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК КРАЮ	44

Секція 4. Музеєзнавство і пам'яткознавство: регіональні проблеми і напрямки розвитку

М.В.ЧОРІЙ, Д.ДАЦЕНКО ВЕЛИКЕ РУЙНІВНИЦТВО: КУЛЬТУРНІ ВТРАТИ	
--	--

УКРАЇНИ ПІД ЧАС ВІЙНИ	47
Л.І.УДВОРГЕЛІ, Д.І.МОЛНАР-БАБІЛЯ ІНТЕРАКТИВНА ВИСТАВКА ЯК НОВА ФОРМА РОБОТИ МУЗЕЇВ	50
К.М. ХАУСТОВА СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ	53
Секція 5. Музеезнавство у сфері гостинності	
ГОЛОВКО О.М., МІЛАШОВСЬКА О.І. АНАЛІЗ СУТНІСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МУЗЕЇВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	55
Т. І. ІЛЬТЬО РЕГІОНАЛЬНІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ СТАНУ ТА ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У СФЕРІ РЕКРЕАЦІЇ В УКРАЇНІ	56
Д.І. МОЛНАР-БАБІЛЯ, Л.І. УДВОРГЕЛІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ У МУЗЕЙНІЙ СПРАВІ	58

5. Р. Маньковська. Музейна педагогіка: інноваційна технологія інтелектуального розвитку //Електр. рес.
<http://dspace.nbuiv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/169745/23-Mankovska.pdf?sequence=1>

УДК 338.483.12-047.86-049.34(477:355.01(043.2))

М.В.ЧОРІЙ

старший викладач

Мукачівський державний університет

м.Мукачево

ГОЛОВАЧКО В.В.

аспірант

Ужгородський національний університет

м.Ужгород

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКОГО ВТОРГНЕННЯ 2022 РОКУ

Культурна спадщина — сукупність успадкованих людством від попередніх поколінь об'єктів культурної спадщини, результат духовної і матеріальної діяльності [1].

Культурна спадщина, яка складається з нерухомих пам'яток історії та культури, уособлює пам'ять народів. Процес освоєння історико-культурного надбання зумовлюється соціально-економічними, історичними, психологічними факторами. По пам'ятках та ставленню до них можна визначити політичні, соціальні, релігійні, моральні, естетичні норми й цінності, які панували у суспільстві в певний історичний період, або існують в сьогоденні.

Культуру не обмежують державні кордони, багато її проявів мають загальний характер, тому завдання збереження пам'яток за значенням можна віднести до глобальних проблем людства.

Війни, геополітичні катастрофи, що відбувалися протягом ХХ ст. привели до посилення руйнівних тенденцій в усіх сферах життя. Воно насичено прикладами катастрофічного знищення рукотворних реліквій, що особливо виявилось під час Другої світової війни, яка залишила на територіях європейських країн сумний і кривавий слід, вкарбований в пам'ятках та пам'ятних містах визначальних подій заключного періоду .

Руйнування та пошкодження старовинних будівель, пам'яток архітектури, історичних кладовищ, пам'ятників, релігійних споруд, творів мистецтва, пам'яток природи, будівель закладів культури — театрів, музеїв, бібліотек, відбувається в Україні і зараз.

Російська Федерація розпочала вторгнення в Україну 24 лютого 2022 року в результаті серйозної ескалації російсько-української війни, що почалася в 2014 році. Це найбільша військова атака в Європі з часів Другої світової війни. Під час бойових дій багато об'єктів української культурної спадщини було знищено, пошкоджено або під загрозою через масове руйнування по всій країні.

Під час повномасштабної війни Росії проти України окупанти завдають шкоду життям людей, житловим будинкам, інфраструктурі міст та всьому українському мистецтву. Наведемо невеликий список пам'яток культури, які постраждали в перші дні війни Росії проти України [2].

Художній музей імені Архипа Куїнджі у Маріуполі

У Маріуполі внаслідок обстрілу російськими окупантами міста зруйновано будівлю Художнього музею імені Архипа Куїнджі, де зберігались оригінали роботи українських художників Івана Айвазовського, Миколи Глуценка, Тетяни Яблонської, Михайла Дерегуса та інших. Оригіналів робіт Куїнджі на момент обстрілу в музеї не було.

Музей Марії Примаченко

28 лютого 2022 року російські окупанти спалили у смт Іванків (Київська область) історико-краєзнавчий музей, де зберігалися роботи відомої української народної художниці Марії Примаченко. Пізніше стало відомо, що місцеві жителі врятували роботи мисткині — вони завчасно заховали їх у своїх будинках.

Бабин Яр та Музей Голокосту

1 березня 2022 року окупанти завдали чергового авіаудару по Києву. Ракетна атака була направлена на територію, на якій розташований меморіальний комплекс Бабин Яр. Під час його обстрілу російські війська пошкодили будівлю, де планувалось будівництво Музею Голокосту у Східній Європі.

Храм Різдва Богородиці

7 березня 2022 року на Житомирщині (с. В'язівка) окупантами була знищена дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці. Її побудували у 1862 році.

Будинок Слово

8 березня 2022 року стало відомо, що під час обстрілів Харкова був пошкоджений легендарний будинок Слово. Будинок Слово був побудований на околиці Харкова наприкінці 1920-х років кооперативом літераторів. Назва пов'язана з формою будинку — з висоти вона нагадує літеру «С».

На початку 1930-х років туди заселили українських митців, які згодом стали представниками Розстріляного Відродження. Серед них — Микола Хвильовий, Іван Багряний, Михайло Ялович. Майже всі його жителі стали жертвами червоного терору: з 66 квартир будинку до 1938 року було репресовано мешканців 40-ка з них. Частина з них наклали на себе руки — першим з них став Хвильовий.

Будинок музею українських старожитностей Василя Тарновського

11 березня 2022 року окупантами пошкоджено будівлю музею, побудованого у 1902 році. Раніше він вистояв під обстрілами 1918 та 1919 роках та під час Другої світової війни. Василь Тарновський — громадський і культурний діяч, аматор української старовини, меценат. Шанував Тараса Шевченка. Допомігав київському часопису Київська старовина, Київському історичному музею, займався збереженням та упорядкуванням українських історичних та мистецьких творів і артефактів. На основі його надбань у Чернігові було створено музей на початку ХХ століття.

Садиба Попова

У Василівському районі Запорізької області російські окупанти пограбували музей-садибу Попових. Ворожі війська навіть вкрали мармуровий унітаз часів графів Попових. Що цікаво, раніше його вже викрадали більшовики, але з часом експонат повернувся до музею. Садиба Попова — це відома пам'ятка архітектури 2-ї половини ХІХ століття, палацово-парковий ансамбль у Запорізькій області. Родина Попових володіла садибою і до Жовтневого перевороту 1917 року.

Драматичний театр у Маріуполі

16 березня 2022 року авіація окупантів розбомбила Драмтеатр у Маріуполі. Він був найбільшим укриттям для жителів міста, які втратили житло через військову атаку Росії на Україну. Пізніше стало відомо, що бомбосховище театру витримало і з нього почали виходити живі люди. Донецький академічний обласний драматичний театр, що знаходився у Маріуполі, — один з найстаріших театрів Лівобережної України. Його було побудовано у 1956—1960 рр. за проєктом архітекторів О. Крилова та О. Малишенка.

Українські вчені висловили занепокоєння з приводу культурної катастрофи, що розгортається, засуджують культурні звірства, які скоюються в Україні, а також людські та екологічні втрати. Закликають до захисту і збереження культурної спадщини, що має історичну цінність.

У Львові пам'ятки культури захищають від можливих обстрілів. Для них створюють спеціальні покриття, а деякі демонтують. Це почали робити у місті після повномасштабного вторгнення Росії на територію України. Головну увагу в захисті пам'яток Львова приділили об'єктам, що входять до Світової спадщини ЮНЕСКО, долучивши до цього професійних львівських реставраторів, а також отримавши фінансову допомогу від реставраторів із Польщі. Під охороною ЮНЕСКО перебуває ансамбль історичного центру міста та територія собору Святого Юра.

Тоді як вітражі закривають щитами, інші пам'ятки обгортають вогнетривкими захисними матеріалами, скловатою, спеціальною фольгою та мішками. Це стосується в тому числі скульптур навколо Львівського Катедрального собору та фонтану на площі Ринок.

Такий спосіб захисту не врятує фігури, якщо буде пряме потрапляння, однак при потужній ударній хвилі вони не розіб'ються на шматки і не розлетяться. Тимчасовий демонтаж обрали як вихід задля збереження деяких інших пам'яток. Мова, зокрема, про дерев'яний вітар "Голгофа" у Вірменському соборі - його частково переміщено до сховища, а конструкцію закрито металевими щитами. Цей вітар з XIV століття пережив війни, пережив епоху боротьби Радянського Союзу з релігією. Недавно його реставрувала спільна група українських і польських реставраторів. Три фігури — розп'ятого Ісуса, Матері Божої та Марії Магдалини — демонтовано і відповідно упаковано для збереження у сховищі, що в підземеллі. Ця сакральна пам'ятка — єдина така в Україні, а можливо і в Європі також. Одну з фігур вітаря нещодавно знайдено в музеї та припускають, що її так само намагалися сховати й вберегти під час Другої світової війни.

Крім того, було демонтовано експозиції в деяких львівських музеях — їх передали до сховищ.

Для фіксації культурних злочини Росії проти української культури, Міністерство культури та громадська організація Регіональний центр прав людини створили сайт, де можна повідомляти про пошкодження та руйнування культурних пам'яток. Але наповнюється він поки що досить повільно — на цей час користувачі заявили там менше 100 кейсів, що навіть не наближується до загальної кількості.

Зараз нема можливості навіть приблизно порахувати, скільки пам'яток архітектури та культурних закладів втратила Україна за місяць війни. Тривають обстріли, не вистачає людських ресурсів для підрахунків, складно перевірити достовірність вже наявної інформації [2].

Архітектурні втрати — найбільш наочні. Їх складно не помітити, легко зафіксувати, зручно використовувати як аргумент у дискусіях. Але вони — не єдині. І навіть не найбільш болючі. Ми ніколи не зможемо повернути собі наші довоєнні міста — нам ще доведеться усвідомити цей факт. Але, хай в іншому вигляді, міста ми зможемо відбудувати, зможемо знов відкрити театри, кінотеатри, музеї та концертні зали. Проте ми не в силах повернути людей, які загинули у цій війні. І не в силах повернути собі час, витрачений на неї. Це нестворені роботи художників, які плетуть маскувальні сітки та варять протитанкові їжаки, це незняті фільми режисерів і ненаписані романи письменників, які пішли у тероборону. Це непроведені резиденції, які приймають біженців, нереалізовані гранти, що витрачені на армію, непобачені вистави, непочуті концерти, непрочитані книжки. Це неотримана освіта наших дітей, яким доведеться відбудовувати нашу культуру. Культурні втрати — всередині нас, і їх не можна компенсувати жодними репараціями [2].

Література

1. Закон України — Про охорону культурної спадщини від 8 червня 2000 року, N 1805-III (Із змінами, внесеними згідно з Законами № 711-IX від 17.06.2020). Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1805-14>

2. Велике руйнівництво: культурні втрати України під час війни. - Режим доступу: https://lb.ua/culture/2022/03/25/510869_velike_ruynivnitstvo_kulturni.html

УДК.39:001.891(477.87)

О.О. МАЛЕЦЬ

доктор історичних наук, професор
професор кафедри географії та суспільних дисциплін
Мукачівського державного університету

Н.Б. МАЛЕЦЬ

кандидат історичних наук, доцент
доцент кафедри громадського здоров'я і
гуманітарних дисциплін

ДВНЗ Ужгородський національний університет

РОЛЬ МУЗЕЄЗНАВЧОЇ СПАДЩИНИ ТИВОДАРА ЛЕГОЦЬКОГО У ВИВЧЕННІ ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНИХ ПАМ'ЯТОК КРАЮ

Науковий доробок вченого-дослідника Т.Легоцького складає 11 монографій та близько 300 статей, що охоплює цілий комплекс питань з історії Закарпаття від найдавніших часів до початку ХХ століття. Т.Легоцький писав угорською мовою. Основна праця — «Монографія Березького комітату» (у 3-х т., 1881–1882, назву рукопису виникла вже після смерті автора, первинна назва — «Історичні колоски»). На основі археологічних пам'яток автор довів, що слов'яни розселилися у Тисо-Дунайській низовині ще до приходу сюди угорців. Т.Легоцький досліджував проблеми соціально-економічного розвитку Закарпаття, духовної культури закарпатців та їхньої участі в антигабсбурзьких війнах ХVІІ–ХVІІІ століть та революції 1848–1849. Виступав і як фольклорист, знавець звичаїв та обрядів різних народів Закарпаття. Т. Легоцький здійснив ряд експедицій до Сербії і Румунії.

Як археолог і юрист у 1867, 1887 та 1889 роках побував в Італії, Франції, Англії, Німеччині та Швейцарії. У 1888 році — в Малій Азії. Зібрав багатий археологічний, історичний та етнографічний матеріал. У 1907 організував у Мукачеві музейне товариство, створив у власному будинку перший в Закарпатті музей історії і побуту краю. Пам'яткознавча колекція Легоцького нараховувала близько семи тисяч предметів. Ця колекція була у свій час найбільшою приватною колекцією у всій Австро-Угорщині [1, с.95-98].

Археологічна збірка Тиводара Легоцького, що складалася з понад 7 тисяч предметів-пам'яток, була однією з найбільших приватних колекцій у тогочасній Австро-Угорщині. На її базі він мріяв створити публічний регіональний музей. У 1909 році у Мукачеві розпочало свою роботу Музейне товариство імені Легоцького, метою якого була підтримка цієї ідеї. На жаль, домогтися від держави і міської влади Мукачева виділення під свою колекцію, яку він мріяв розмістити у центрі міста у будівлі, де народився художник Мігай Мункачі, приміщення, воно не змогло. Тому перед смертю Тиводар Легоцький заповів колекцію своїй сім'ї. Після смерті жінка Легоцького (1920 рік) та його діти виїхали з Мукачева в Угорщину, а величезну пам'яткознавчу колекцію свого батька продали братиславському купцю Лазару Зінгеру. Проте нова чеська влада не дозволила вивезти колекцію за межі Чехословаччини. Після багаторічної судової тяганини чехословацька держава викупила колекцію Легоцького і на її базі у 1929 році офіційно відкрився Земський музей імені Легоцького. Після Другої світової війни, коли в Ужгороді на базі місцевого музею був створений Закарпатський краєзнавчий музей, більшу частину експонатів з Мукачева передали в м. Ужгород.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>